

Bemærkninger til forslaget

1. De nuværende regler

I borgerlig straffelovs § 48 er der hjemmel til at anvende spændetrøje, håndjern, hensættelse i sikringscelle eller andre sikringsmidler. Disse kan bringes i anvendelse for at afværge truende vold, betvinge voldsom modstand eller forebygge rømning.

Med hjemmel i justitsministeriets bekendtgørelse af 21. juni 1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf har ministeriet, direktoratet for kriminalforsorgen, fastlagt de nærmere regler i cirkulære af 15. juli 1974 om anvendelse af sikringscelle i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, cirkulære af 16. december 1975 om anvendelse af håndjern over for indsatte og cirkulære af 21. september 1976 om visse sikringsmæssige foranstaltninger over for indsatte.

Efter disse regler anbefales en yderst tilbageholdende anvendelse af sikringscellen: »Hensættelse i sikringscelle må dog kun anvendes, når forholdene gør det absolut påkrævet, og når andre lempeligere midler, herunder udelukkelse fra fællesskab, har været forsøgt eller åbenbart vil være utilstrækkelige.«

Hensættelse sker i en celle, som er særligt indrettet dertil, og som ikke anvendes til andre formål. Der kan endvidere anvendes bælte og eventuelt handsker og fod- og håndremme. Sikringscelle findes i Københavns fængsler (sygeafdelingen og politigårdens fængsel), i statsfængslet i Vridsløselille, anstalten ved Herstedvester, statsfængslet i Nyborg, statsfængslet i Ringe, statsfængslet ved Sdr. Omme samt i arresthusene i Esbjerg, Hjørring, Kolding, Køge, Odense, Randers, Vejle, Ålborg og Århus.

Under opholdet skal den indsatte jævnligt tilses af personalet, og, som det hedder i cirkulæret af 15. juli 1974, »han skal så vidt muligt dagligt tilses af læge«. Endvidere skal lægetilsyn »normalt finde sted omgående«, hvis der tillige er foretaget fiksering.

Ophold i sikringscelle må ikke udstrækkes længere, end formålet gør det absolut påkrævet, og hvis det varer over en uge, skal det indberettes til

direktoratet. Anvendelse ud over 6 måneder kan kun besluttes af justitsministeren.

Der gælder stort set tilsvarende regler for anvendelse af håndjern.

2. Omfanget af anvendelsen

I 1983 anvendtes sikringscellen 388 gange mod 513 gange i 1982. De fleste anbringelser skete i Horsens statsfængsel, hvor alene 42 af tilfældene fandt sted. Der var samtidig 238 tilfælde af håndjernsanbringelser i 1983, heraf 74 i Horsens statsfængsel.

Der foreligger ikke – så vidt forslagsstillerne er bekendt – nærmere oplysning om fordelingen af tilfælde på de enkelte årsager, ligesom det heller ikke vides, i hvor mange tilfælde af sikringscelleanbringelse der tillige blev anvendt fiksering. Oplysninger fra de indsatte tyder dog på, at sikringscelle sjældent anvendes, uden at der samtidig sker fiksering.

Som bilag er vedlagt uddrag af en artikel i Information, hvor en situation, der førte til anbringelse i sikringscelle, er refereret af fællestalsmanden i Vridsløselille statsfængsel.

3. Forslagets indhold

Forslagsstillerne har samtidig med nærværende forslag fremsat forslag om en uafhængig myndighed, hvis opgave blandt andet er at tage stilling til berettigelsen af at anvende sikringscelle, se beslutningsforslag nr. B 78. Det antages derfor, at anvendelsen vil blive nedbragt til, hvad der er absolut nødvendigt i relation til de tre beskrevne formål (herunder især hensyn til den indsatte, medfangers og personales liv og legeme). Tilbage står imidlertid, at anbringelse i sikringscelle er et særdeles ubehageligt indgreb over for en indsat, ikke mindst i de tilfælde, hvor han måske netop har det dårligt i forvejen og derfor anbringes i cellen under fiksering.

Forslaget går ud på, at den indsatte i denne situation har ret til at have en person hos sig. Det kan være en fagligt uddannet person med ansættelse i institutionen eller en talsmand.